

L'adéu-siau a l'Associació de Veïns del Taulat

Després de vint-i-set anys al servei del barri, al mes de gener d'aquest any es va autodissoldre l'Associació de Veïns del Taulat. Gràcies a l'aportació d'alguns dels seus membres,¹ hem pogut fer un petit homenatge a aquesta entitat.

L'Associació de Veïns del Taulat va néixer com a entitat social i cultural a l'abril de 1970, amb un motiu ben clar: lluitar pels interessos de la gent del barri, davant els preparatius de poderoses entitats de Barcelona per a la remodelació del barri. «Enfrentando con una zona industrial, amasijo de factorías con altas chimeneas, quedó el antiguo barrio de la Ribera, convertido en zona mercantil con una pintoresca presentación. [...] La zona que va desde la margen derecha del Besós hasta la misma estación de Francia es como una ancha tierra de nadie para el vecino de Barcelona.»²

D'aquesta manera definia el front marítim un diari en el moment que es començava a plantejar la remodelació del barri, dins del Pla de la Ribera, un projecte que el 1965 va fer conèixer Pere Duran Farell, pre-

sident de la Maquinista Terrestre i Marítima i de Catalana de Gas. Amb l'eslògan «Barcelona, una ciutat que no pot continuar vivint d'esquena al mar», es va intentar remodelar el litoral barceloní.³

El principal objectiu de l'associació fou orientar els veïns i els socis sobre el Pla de la Ribera, projecte de modificacions que es va presentar a l'Ajuntament amb el nom de *Plan Comarcal del Sector Marítimo Oriental*, i que més tard, transformat davant l'allau d'impugnacions, va sortir a informació pública amb el nom de *Modificación del Plan Comarcal de Ordenación Urbana de Barcelona afectante al Sector Marítimo Oriental*, un projecte que només contemplava la qualificació de dos dels quatre polígons del projecte original.

El Pla de la Ribera va sorgir principalment de la necessitat dels promotors de revaloritzar els terrenys ocupats en aquells moments per instal·lacions industrials, com ara la Catalana de Gas i Electricitat, La Maquinista Terrestre i Marítima, Crédito y Docks, Ford Motor

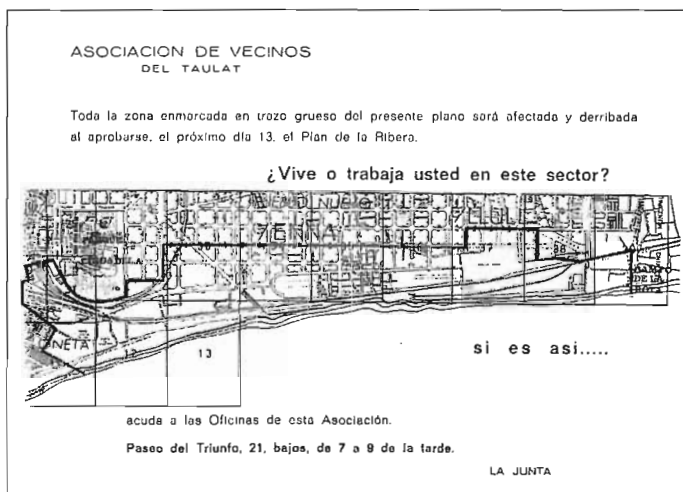

Seu de l'Associació de Veïns del Taulat abans de tancar

Ibérica, MACOSA, Foret, Hidroeléctrica de Cataluña, Fill d'E.F. Escofet, a les quals, després de l'aprovació del projecte per part de l'Ajuntament de Porcioles, l'any 1968, es van afegir Martini y Rossi, RENFE, Jorge Whal i diversos bancs i caixes d'estalvi que veien en el projecte una font d'ingressos. Aquestes empreses planejaven el seu trasllat i els terrenys que ocupaven, de baix preu pel fet de ser industrials, serien venuts com a sòl edificable.

L'abast del Pla s'estenia des de la Barceloneta fins al Besòs i des del mar fins al carrer d'Enna⁴ (actualment Ramon Turró), i afectava més de 30.000 persones, 7.000 de les quals eren treballadors.

Els afectats van fer ressò de tot allò que succeïa al barri, els diaris mostraven les diferents opinions i propostes i moltes revistes, com *Quatre Cantons*,⁵ dedi-caven articles i monografies al projecte.

Circular informativa sobre el Pla de la Ribera

Portada del número especial de la revista quatre cantons

L'Associació de Veïns del Taulat, el Casino de l'Aliança i l'Associació de Propietaris, Comerciants, Industrials i Empleats Afectats pel Pla de la Ribera van lluitar per posar en alerta els poblenovins del risc que corria el barri i van realitzar un conjunt d'objeccions al Pla.^{6, 7}

El Pla es va plantejar com un servei d'interès públic, totalment desinteressat, però els seus detractors consideraven que s'hi amagaven afanyes de lucre, beneficis obtinguts de les obres, de la revalorització dels terrenys i de les expropiacions.

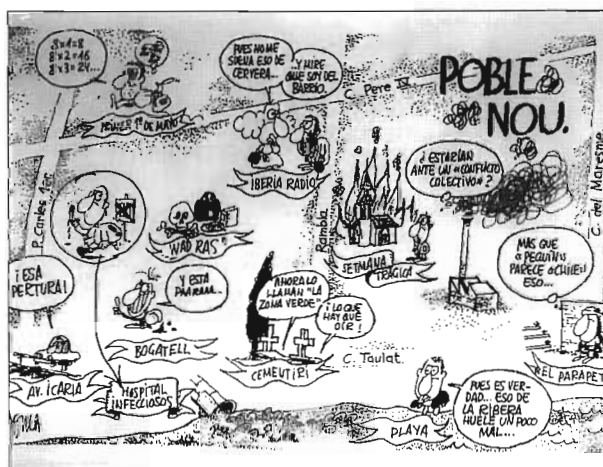
D'una banda, creien que el problema era bàsicament de plantejament, és a dir, tothom estava d'acord en la reordenació i el sanejament del front marítim, però es podia fer sense destruir un barri i sense obeir a interessos personals. Un dels principals problemes fou la ubicació del cinturó del litoral, que es pretenia que fos a l'alçada del carrer d'Enna

i elevat per mitjà de torres altes, i que marqués una clara separació entre la resta del barri del Poblenou i el nou complex residencial.⁸

D'altra banda, promovia un trasbals social: totes aquelles persones que no volguessin una indemnització serien traslladades, ja que els nous habitatges no serien a l'abast dels que aleshores vivien a la zona. A més, arran d'aquest trasllat forçós, aquests habitants veurien destrossats els seus lligams afectius i familiars amb el seu barri de tota la vida. A més, ja que es considerava el Poblenou com una «zona degradada i poc connectada amb el centre de la ciutat», no era lògica la ubicació d'un complex residencial, que faria necessària la construcció d'un enllumenat nou i un sistema de clavegueram més eficaç, un sanejament de les platges i una reordenació urbana que l'aïllés dels sorolls i les molèsties de les indústries i el port. La riquesa industrial del barri del Poblenou no s'hauria vist beneficiada per la construcció d'un barri benestant, ben al contrari, deixaria de ser una zona productora i es convertiria en consumidora.

El projecte parlava de polígons residencials de 23.000 m², amb quatre plantes, la de nivell de mar per a aparcaments, la segona per a circulació viària, passeigs i més aparcaments, la tercera per a vianants i comerços i la quarta per a sis blocs d'habitatges de trenta-sis metres d'alçària orientats verticalment al mar i sis més en forma d'estel amb una alçària de vuitanta-quatre metres. Alguns van anomenar el projecte «el Nou Copacabana».

Es preveia la construcció de quatre polígons: el primer aniria des de la Barceloneta fins al carrer de Badajoz; el segon continuaria fins al carrer de la Llacuna (on restaria el cementiri, intocable fins passats cinquanta anys de l'últim enterrament); el tercer polígon començaria al carrer de la Llacuna fins al carrer d'Espronceda (arrasant tot el nucli urbà del Poblenou, la zona més densament poblada del barri); i l'últim finalitzaria al Camp de la Bota, que era una de les zones que patia unes condicions higièniques i de serveis més deficitàries i que, fins i tot, era considerat un «barrio inmundo».⁹

Dibuix de Joma sobre el Poblenou.

El Pla i tot allò que prometia no va convèncer gairebé ningú.

L'Associació de Veïns del Taulat, juntament amb altres entitats i col·legis professionals, van arribar a presentar gairebé nou mil impugnacions contra el Pla inicial. Els seus membres van entrevistar-se en diverses ocasions amb el regidor de districte, aleshores José Canalda, amb els consellers Torres Cáceres, Bernard i Sarri, i amb el delegat provincial de sindicats José M. Socias.

Finalment el projecte no es va arribar a realitzar com es va plantejar inicialment, i acceptaren la proposta guanyadora del concurs d'idees promogut per les associacions veïnals i col·legis professionals. La proposta consistia en la neteja de la platja, la utilització d'espais lliures com a terrenys col·lectius i zones verdes i una xarxa de comunicacions més eficaç.¹⁰

Finalitzada la dura lluita, l'Associació de Veïns del Taulat va dedicar-se a tasques de caire social i cultural, en benefici del barri i dels seus habitants.

L'Associació és la responsable de l'organització de les *Setmanes del Taulat*, on s'oferien conferències

sobre temes urbanístics, socials i culturals, les passejades pedestres pel Taulat, gimcanes, pa amb vi i sucre, i a les festes majors s'organitzaven concerts, xerrades, mostres de puntaires i també van promoure la popular cursa de Sant Silvestre.

Fou fonamental la seva implicació en la preservació de la qualitat de vida dels veïns, protestant contra les deficiències urbanístiques, del transport, socials...

Així doncs, encara que l'Associació de Veïns del Taulat ens hagi deixat, al Poblenou romandrà el record de la seva lluita per la millora del nostre barri.

Yolanda Pirla i Luna

Últim local de l'Associació a la rambla del Poblenou cantonada Doctor Trueta

NOTES

1. Agraïm a Jaume Esteller, caixer de l'Associació des de la seva fundació, i a Enric Herrero, vicepresident d'aquesta Associació des de fa més de divuit anys, el seu temps i la documentació que ens han facilitat i, a la família de Miquel Molins, la seva aportació documental.

2. *La Vanguardia*, 6 de maig de 1965

3. *Solidaridad nacional*, 12 de març de 1972

4. En alguns plànols il·lustratius del Pla de la Ribera, l'abast de mar a muntanya arribava fins al carrer de Llull i, en altres, fins al carrer d'Enna.

5. Aquesta publicació va editar un número especial (51-52, l'any 1965) per mostrar l'abast del Pla, sota el títol «Pueblo Nuevo en peligro».

6. Recollides en el document que porta per títol *Objeciones al proyecto de «Plan Parcial de Ordenamiento de la Ribera de Barcelona» descrito en la memoria presentada por RIBERA, S.A.*

7. A la publicació *Acción Sindicalista* d'abril del 71, trobem una entrevista amb el president de l'Associació de Propietaris, Comerciants, Industrials i Empleats Afectats pel Pla de la Ribera, on es detallen aquestes objeccions.

8. *Diario de Barcelona*, 5 de desembre de 1972

9. *La Vanguardia*, 5 de desembre de 1972

10. El projecte guanyador és publicat a SOLA-MORALES, M. DE; BUSQUETS, J.; DOMINGO, M.; FONT, A. I GÓMEZ-ORDÓÑEZ, J.L., *Remodelación capitalista o desarrollo urbano*. Barcelona, 1974.

Principals activitats de l'associació

Febrer de 1970 Una comissió gestora encapçalada per Miquel Molins funda l'Associació de Veïns del Taulat.

Juny de 1970 Primera reunió de la Junta Directiva, als baixos del núm. 21 del passeig del Triomf, sota la presidència de Víctor Andreu.

Agost de 1970 Circulars informatives sobre el Pla de la Ribera.

Gener de 1970 Organització d'impugnacions al Pla.

Abril de 1971 Reunió amb representants de Ribera, SA. El president en aquells moments era Miquel Gómez. L'Associació tenia més de 900 socis.

Juny de 1971 Promoció del concurs d'idees de re-qualificació del sector del Poblenou. Col·labora amb el Casino de l'Aliança, l'Associació de Veïns de l'la Barceloneta, els Amics de la Ciutat i diversos col·legis oficials.

Juliol de 1971 Protesta contra l'impost especial d'enllumenat del passeig del Triomf i sobre el funcionament deficient de la línia 71 d'autobusos

Novembre de 1971 L'Ajuntament concedeix la demora de qualsevol acord del Pla fins que conegui el resultat del concurs d'idees

Març de 1972 Presentació d'impugnacions sobre la zonificació del polígon i del Pla, dins el nou projecte

Juny de 1972 Protesta pel col·lapse circulatori del carrer dels Almogàvers

Octubre de 1972 Lluita per evitar la construcció de la sucursal de la Caja de Ahorros Sagrada Familia en una zona verda del Besòs. Primera *Setmana del Taulat* amb el «Pa amb vi i sucre»

Novembre de 1972 Reivindicació del nom de Poble Nou en lloc de Pueblo Nuevo

Març de 1973 Protesta per l'abocament de deixalles a la platja, per l'excés de coloms al passeig del Triomf i per l'estat dels seus bancs

Abril de 1973 Adhesió al projecte de l'Associació de Veïns del Poblenou per a la construcció d'un complex escolar als terrenys de la Protectora de Menors (antic carrer de Wad-ras)

Juny de 1973 Demanda de mitjans per al dispensari del Taulat. Petició d'un pont d'accés a la platja per sobre la via del tren

Setembre de 1973 Protesta pel nom triat per a l'estació de metro (Ribera). Proposta perquè es digui Poblenou

Novembre de 1973 Demanda de reobertura de la sucursal de Catalana de Gas i Electricitat. Trasllat al carrer de Galceran Marquet

Febrer de 1974 Adhesió a la demanda de l'Agrupació de Comerciants i Veïns del Parc de la Vall d'Hebron per la prolongació de la línia 3 del metro fins a la residència

Març de 1974 Projecte de remodelació de la plaça de Sant Bernat Calbó. Queixa pels continus talls de subministrament elèctric de FECSA

Desembre de 1974 Demanda de més vigilància a la platja

Febrer de 1975 Queixes pel mal funcionament de la línia 6 d'autobusos. El president era Joan Bañeres

Abril de 1975 Suport als diversos cursets de català organitzats per la Cooperativa Pau i Justícia i el Casino de l'Aliança

Agost de 1975 Creació del grup de joves de l'Associació. Denegació del permís per instal·lar la tómbola al passeig del Triomf / Wad-ras, que durant cinc anys privava de l'espai als infants

Novembre de 1975 Petició de millores al servei d'urgències de l'Hospital del Mar, als accessos al barri i als transports públics. Demanda d'una escola de rehabilitació de deficients psíquics al carrer d'Àvila amb Wad-ras. Nou trasllat, al núm. 5 del passeig del Triomf

Agost de 1976 Petició de marquesines a les parades dels autobusos i de semàfors al carrer de Marià Aguiló amb Pujades, Pallars i Joncar

Setembre de 1976 Reivindicació dels terrenys d'estació receptora de llet de l'avinguda del Bogatell cantonada amb Wad-ras per a la construcció d'un institut d'ensenyament secundari

Gener de 1977 Proposta de dedicar un carrer del Poblenou al doctor Trueta. Col·laboració en el seu monument

Setembre de 1978 Negativa al canvi de nom de la plaça de Sant Bernat Calbó pel de Llibertat d'Expressió. Era president Lluís Carcasona.

Febrer de 1979 Oposició a la ubicació d'una sala de bingo al passeig del Triomf amb Wad-ras

Novembre de 1982 Petició de fer una zona per als viants al voltant del mercat de la Unió i uns jardins al passeig de Calvell

Desembre de 1982 Protesta pel tancament de l'estafeta de correus del passeig del Triomf i per la supressió de la línia 6 d'autobusos

Desembre de 1983 Lluita contra la ubicació de la presó de dones a la Protectora de Menors

Novembre de 1985 Suport al canvi de nom del passeig del Triomf per rambla del Poblenou

Octubre de 1992 Presentació d'impugnacions al Pla del front marítim: un nombre total de 453

Desembre de 1992 Sol·licitud perquè el 36 es prolongués fins a la plaça d'Espanya, que el 41 retornés al seu antic recorregut, i la seva fi fos la Rambla i no pas el cementiri, que el 71 arribés a l'Hospital del Mar i la Catalana (el 92) funcionés també diumenges i festius.

Maig de 1993 Demanda de tancament del solar de l'antiga Paperera Godó. Protesta per la proliferació de discoteques i bars musicals al barri

Gener de 1998 L'Associació de Veïns del Taulat tanca les seves portes.